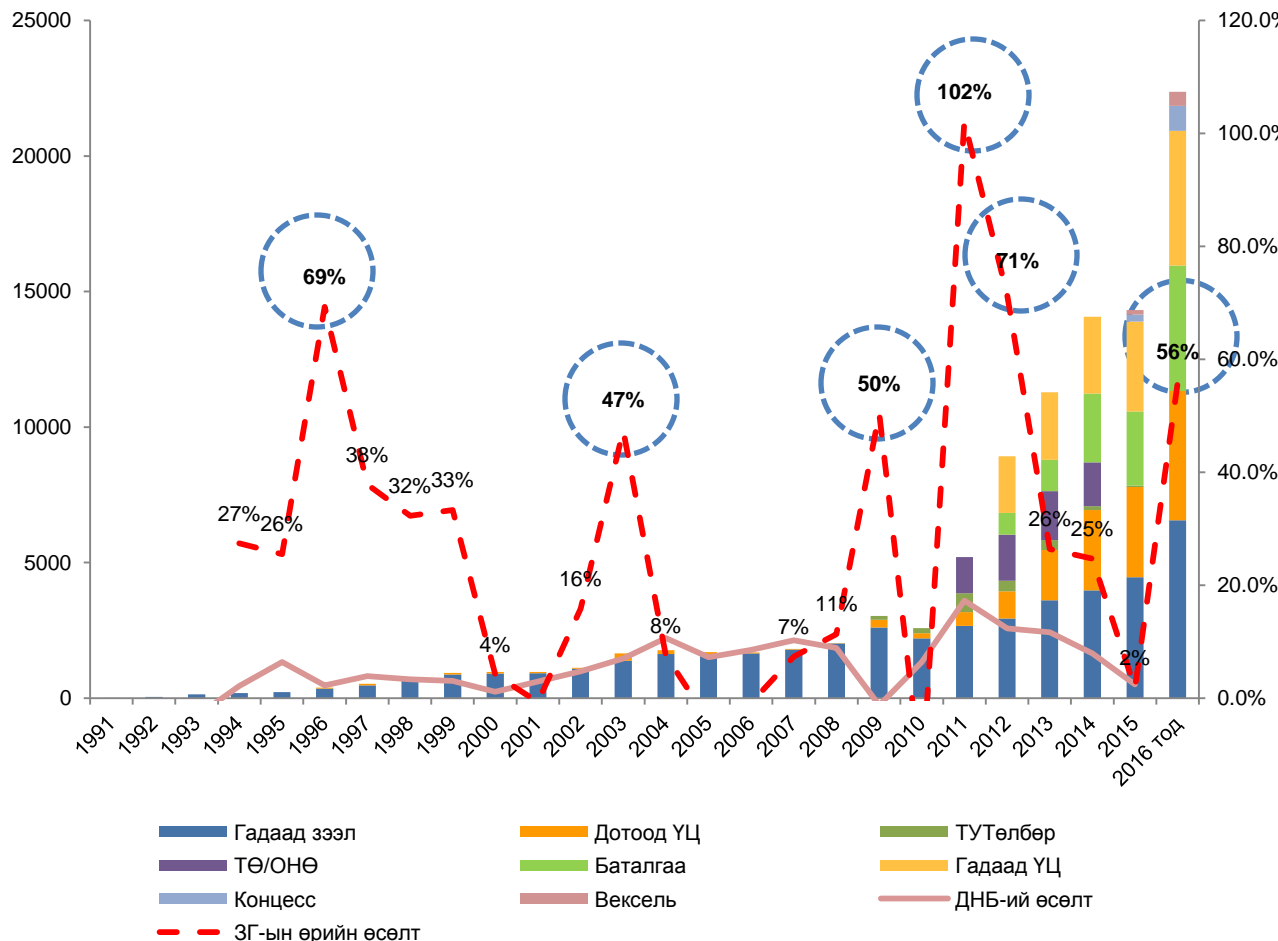

МОНГОЛ УЛСЫН 2017 ОНЫ НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ТЭНЦЭЛ, ӨРИЙН УДИРДЛАГА

Сангийн яам
2016 он

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ЗЭЭЛЛЭГИЙН СТАТИСТИК /1991-2016/

Засгийн газрын зээллэгийн өсөлт:

- 1996 он – Засгийн газрын дотоод үнэт цаасыг арилжаалж эхлэв.
- 2003 он – Оросын Холбооны Улсад төлөх “Их өр”-ийн тодорхой хэсгийг төлөх зориулалтаар дотоод үнэт цаас гаргав.
- 2009 он – “Оюутолгой” ХХК-аас татварын урьдчилгаа, ОУВС-гаас хөтөлбөрийн зээл авав.
- 2011 он – ТТБТХ-ийн дагуу улсын зээллэгийг нэгтгэн бүртгэж эхлэв.
- 2012 он – Засгийн газрын гадаад үнэт цаасыг (Чингис бонд) арилжаалав. Төсвийн алдагдал өсөв. Төсвөөс гадуур төсөл, хөтөлбөрүүд хэрэгжив.
- **2016 он**
Кредит Свисс **250.0 сая ам.доллар**
Мазаалай **500.0 сая ам.доллар**

Засгийн газрын зээллэгийн бууралт:

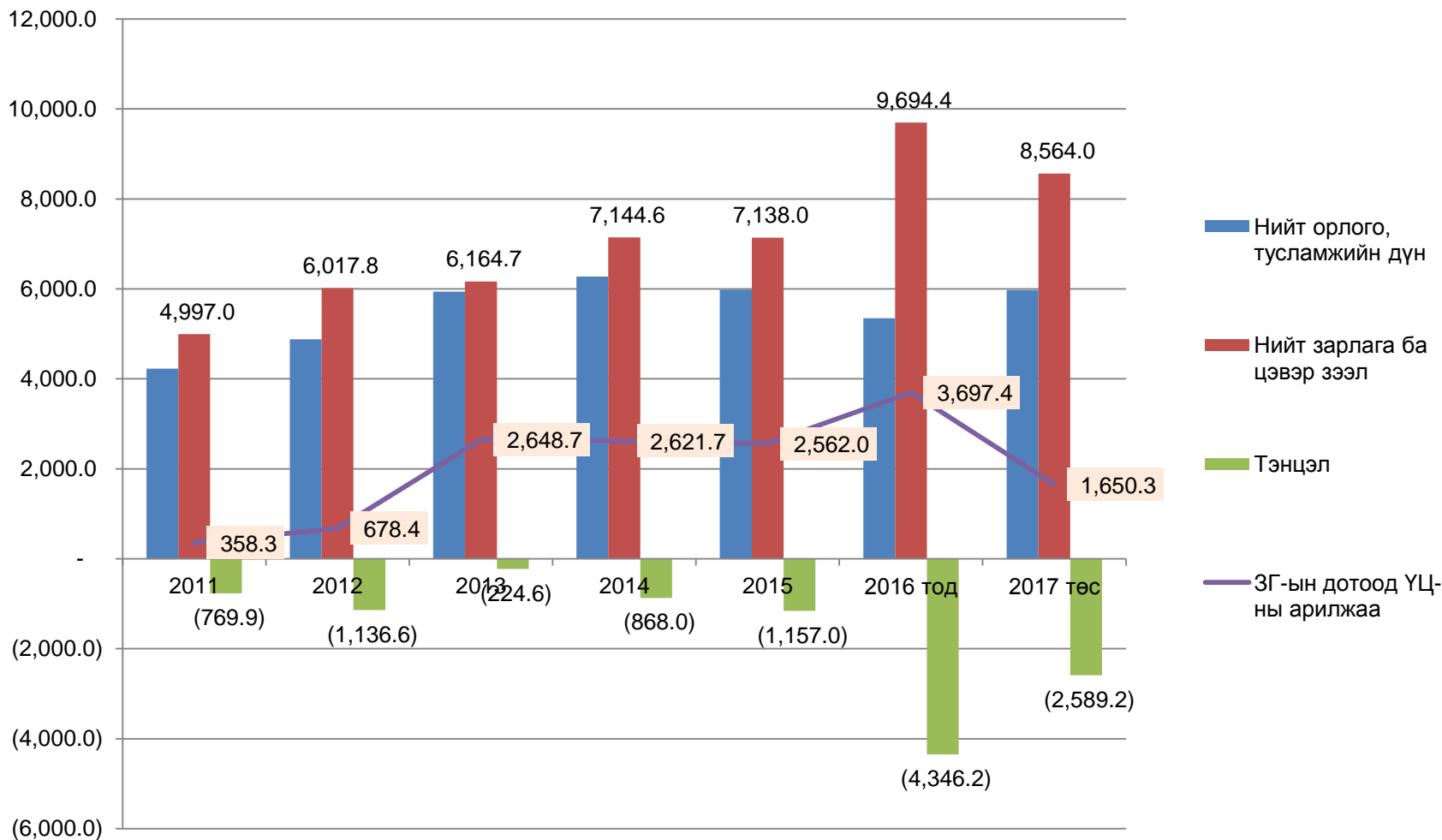
- 2006, 2010 он – Төгрөгийн ам.доллартай харьцах ханш чангарав.
- 2015 он – ТТБТХ-ийн өөрчлөлттэй холбоотойгоор ТӨ, ОНӨ давамгайлсан ААН-үүдийн зээллэгийг өрийн хязгаараас хасав.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ЗЭЭЛЛЭГ 2012-2016 ОН

/тэрбум төгрөг/

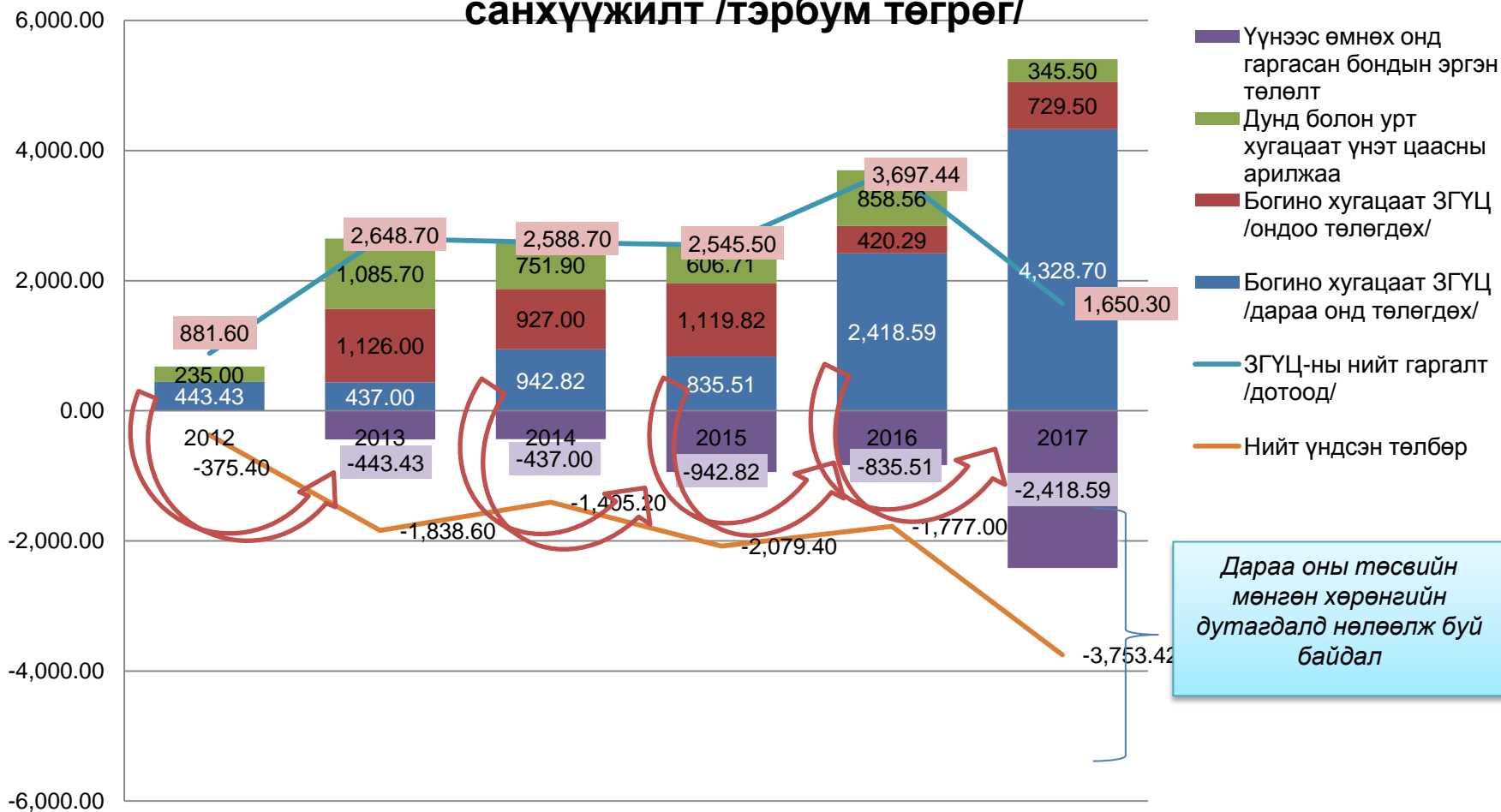
ОН	ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	Өрийн үлдэгдэл /оны эхэнд/	Нэмэгдсэн		Эргэн төлсөн тэр.төгрөг	Өрийн үлдэгдэл		ЗГ-ын өр (ӨҮЦ)/ ДНБ	Төсвийн тэнцэл
			тэр.төгрөг	ЭЗЛЭХ ХУВЬ		Нэрлэсэн	ӨҮЦ		
2011		2,578.00				5,210.00	4,515.50	41.7%	(769.9)
2012	Нийт	5,210.00	4,148.6	100.0%	(463.30)	8,926.70	7,463.60	53.3%	(1,136.6)
	Гадаад зээл		363.0	8.7%	(87.90)				
	Дотоод үнэт цаас		881.6	21.3%	(375.40)				
	Гадаад үнэт цаас		2,088.2	50.3%	-				
	ЗГ-ын баталгаа		807.4	19.5%	-				
	Татварын урьдчилгаа		8.4	0.2%					
2013	Нийт	8,926.70	3,274.4	100.0%	(1,962.30)	11,280.90	8,759.30	49.9%	(224.6)
	Гадаад зээл		321.1	9.8%	(98.40)				
	Дотоод үнэт цаас		2,648.7	80.9%	(1,838.60)				
	Гадаад үнэт цаас		-	0.0%	-				
	ЗГ-ын баталгаа		200.8	6.1%	-				
	ТӨ, ОНӨД а.а.н		103.8	3.2%	-				
	Татварын урьдчилгаа		-		(25.30)				
2014	Нийт	11,280.90	4,206.8	100.0%	(2,078.30)	14,067.90	11,871.60	54.1%	(868.0)
	Гадаад зээл		369.0	8.8%	(226.40)				
	Дотоод үнэт цаас		2,588.7	61.5%	(1,405.20)				
	Гадаад үнэт цаас		-	0.0%	-				
	ЗГ-ын баталгаа		1,249.1	29.7%	(21.80)				
	ТӨ, ОНӨД а.а.н				(191.10)				
	Татварын урьдчилгаа				(233.80)				
2015	Нийт	14,067.90	3,965.8	100.0%	(4,135.00)	14,316.10	12,124.20	52.3%	(1,157.0)
	Гадаад зээл		505.1	12.7%	(126.40)				
	Дотоод үнэт цаас		2,545.5	64.2%	(2,079.40)				
	Гадаад үнэт цаас		314.9	7.9%	-				
	ЗГ-ын баталгаа		-	0.0%	(23.10)				
	Концесс		261.0	6.6%	-				
Вексель		164.3	4.1%	-					
	ТӨ, ОНӨД а.а.н		-	0.0%	(1,613.10)				
	Татварын урьдчилгаа		175.0	4.4%	(293.00)				
2016-III	Нийт	14,316.10	4,742.30	100.0%	(1,797.30)	19,355.00	15,787.00	65.2%	(4,346.2)
	Гадаад зээл		1,013.5	21.4%	(89.00)				
	Дотоод үнэт цаас		1,326.1	28.0%	(1,062.20)				
	Гадаад үнэт цаас		1,021.2	21.5%	-				
	ЗГ-ын баталгаа		188.7	4.0%	(20.40)				
	Концесс		662.7	14.0%	(332.40)				
Вексель		530.1	11.2%	(251.20)					
	Татварын урьдчилгаа			0.0%	(42.10)				
	НИЙТ		20,337.9		(10,436.20)				

ТӨСВИЙН АЛДАГДАЛ БА ТҮҮНИЙГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЗГҮЦ

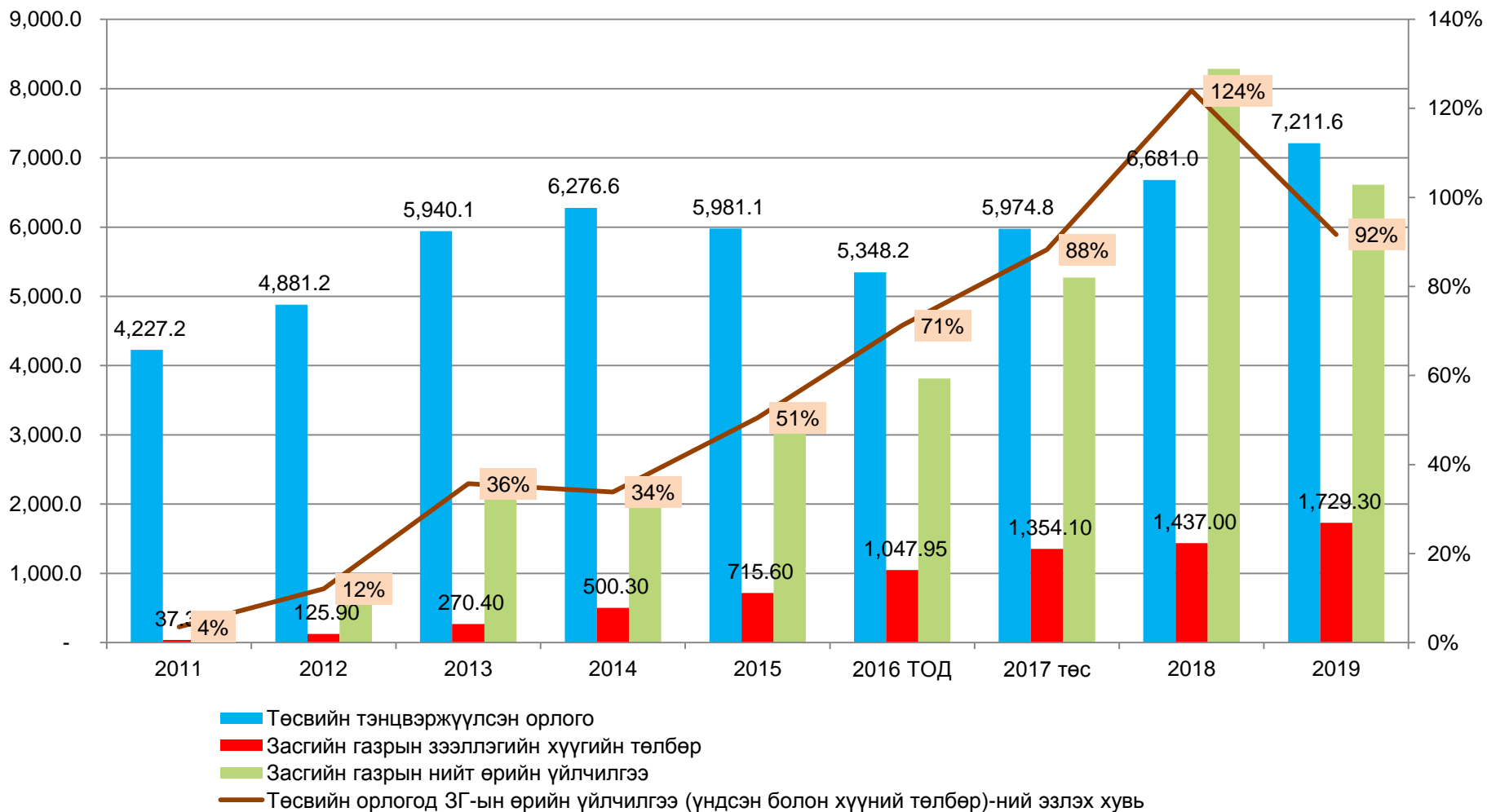
ЗГ-ЫН ДОТООД ҮНЭТ ЦААСНЫ АРИЛЖАА БА ТӨСӨВТ ҮЗҮҮЛЖ БУЙ НӨЛӨӨЛӨЛ, ДАХИН САНХҮҮЖИЛТ /ТЭРБУМ ТӨГРӨГ/

ЗГҮЦ-НЫ АРИЛЖААНЫ ТӨСӨВТ ҮЗҮҮЛЖ БУЙ НӨЛӨӨЛӨЛ, ДАХИН САНХҮҮЖИЛТ /ТЭРБУМ ТӨГРӨГ/

Төсвийн алдагдал, мөнгөн хөрөнгийн дутагдлыг санхүүжүүлэх зорилгоор 2012 оноос хойш их хэмжээний ЗГҮЦ гаргах шаардлага үүсч эхэлсэн. Үүний зэрэгцээ ЗГҮЦ-ны дотоодын зах зээл сул байснаас ихэнх хувийг богино хугацаатай гаргаж байснаас үүдэн ирэх жилүүдэд нь төсвийн мөнгөн хөрөнгийн дутагдлыг нэмэгдүүлж, дахин санхүүжилт хийхээс аргагүй байдалд хүргэж байсан.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨСВИЙН ОРЛОГОД ЭЗЛЭХ ХУВЬ /2011-2016/

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2017 ОНД ШИНЭЭР ХИЙХ ЗЭЭЛЛЭГ БОЛОН ГАРГАХ БАТАЛГАА

			/тэрбум төгрөг/		
№	Засгийн газрын 2017 онд шинээр хийх зээллэг болон баталгаа		Эзлэх хувь		
1	Шинээр нэмж үүсгэх өр	2,823.4	100.0%		
1.1	Төсвийн алдагдлыг нөхөх ЗГҮЦ		1,650.3	58.5%	
1.2	Засгийн газрын гадаад зээлийн ашиглалт		723.1	25.6%	
1.3	Засгийн газрын баталгаа		450.0	15.9%	

ЦААШИД АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

- **Төсвийн алдагдлыг бууруулах нь** ирээдүйд өрийн хэмжээг багасгах хамгийн эрүүл бөгөөд үр нөлөөтэй арга зам байна.
- Үүний зэрэгцээ өрийн зохицуулалтын дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлснээр өрийн хэмжээг үе шаттайгаар багасгах боломжтой. Үүнд:
 - Өрийг хугацаанаас нь өмнө **буцаан худалдан авах** /өндөр хүүтэй гадаад, дотоод үнэт цаасыг хоёрдогч зах зээлээс буцаан худалдан авах/;
 - Гадаад зээлийн өрийн тодорхой хувийг тусламж, хөгжлийн хөтөлбөрөөр **өрийн солилцоо хийх** /нийгмийн хамгаалал, хүнсний аюулгүй байдал, байгаль орчныг хамгаалах чиглэлүүдээр/ зэрэг.
- Төсөв, эдийн засаг хүндрэлтэй байгаа тул ирэх жилүүдэд төлөгдөх гадаад бондуудын эргэн төлөлтийг шийдвэрлэхийн тулд тодорхой хэмжээний дахин санхүүжилт хийхээс аргагүй. Иймд **төсөв, мөнгөний харилцан уялдаатай бодлогыг авч хэрэгжүүлж, зээлжих зэрэглэлийг нэмэгдүүлэх** чиглэлээр төлөвлөгөөт арга хэмжээг хэрэгжүүлснээр шинээр хийх зээллэгийн хүүгийн зардлыг бууруулах нь зүйтэй байна.
- Засгийн газрын дотоод өрийн зах зээлийг дэмжиж, илүү урт хугацаат үнэт цаас гаргах чиглэлээр дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх нь зохимжтой:
 - Засгийн газрын үнэт цаасны багцын арилжаа /bundling auction/-г нэвтрүүлэх;
 - Засгийн газрын синдикат арилжааны системийг нэвтрүүлэх.

**АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД
БАЯРЛАЛАА**